

Setter barnet øverst

PUBLISERT 5. mars 2011

Øyvind Kvello | **Barn i risiko** Skadelige omsorgssituasjoner. *Gyldendal Akademisk, 2010. 437 sider*

Boken handler om barn som utsettes for omsorgssvikt, mishandling, overgrep og utnyttelse. Kvello presenterer en imponerende og lettfattelig presentasjon av nyere forskning om barns utvikling under ulike betingelser, kunnskap som lett kan omsettes i praksis. Boken har som ledende prinsipp tanker om mentalisering og barnets beste. Forfatteren setter scenen umiddelbart, i første kapittel, ved å plassere «barnet øverst i et lojalitetshierarki», for å understreke at alt barnevernsarbeid skal ta utgangspunkt i barnet.

Det teoretiske rammeverket for boken er transaksjonsmodellen, selv om man også finner innslag av psykodynamisk, sosialpsykologisk og sosialpedagogisk teori. Den som ønsker å fordype seg i teorier om barn og barns utvikling, vil nok si at dette er svakheten med boken. Kvello er tydelig på at boken er for praktikere som ønsker å oppdatere seg på nyere forskning – fremfor teorier om barn, ungdom og familier.

De første 11 av de 13 kapitlene fokuserer på barns oppvekstbetingelser: utviklingsfremmende samspill, spedbarns og småbarns utvikling, risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer, stress og sårbarhet, resiliens, hvordan ulike familieformer påvirker barns utvikling, foreldre med psykiske lidelser, rusmiddelmissbruk, overgrep og mishandling av barn, og voldsbruk. Kapitlene er godt oppbygd med klar strukturering i form av innholdsoversikter, sjekklister og informasjonsbokser. Kvello viser hvordan man kan benytte forskningen til å forbedre praksis, ved at han gjennom boken holder tett kontakt med praksisfeltet.

Deretter får vi presentert en forenklet og videreutviklet kartleggingsmal for vurdering av barns omsorgssituasjon og oppvekstbetingelser. Dette kan provosere dem som ser på

maler som noe instrumentelt og standardisert. Jeg mener at forfatteren har lyktes i å skape en mal som ikke er rigid. Framfor å være opptatt av skåringer forsøker den å få fram fyldige beskrivelser av barnet. Malen kan fungere som et verktøy for å sikre at de viktigste dimensjonene av barns omsorg blir vurdert, og bidra til at dette kan gjøres effektivt slik at familien belastes minst mulig. Det er interessant å lese bokens siste kapittel, der 15 sakkyndige psykologer og ansatte i barnevernet skriver om sine erfaringer med bruk av kartleggingsverktøyet og den kunnskapsbasen den er dannet på. Kartleggingsverktøyet finnes fra april 2011 i alle kommunale barneverntjenester, da begge leverandørene, Acos og VISMA, har laget elektroniske utgaver av den.

Alle som jobber med barn og unges oppvekstforhold, vil ha nytte av denne boken. Den er lettlest og fengende og har gode illustrasjoner fra praksis som virker motiverende. Boken kan lese fra perm til perm, men også benyttes som oppslagsverk.

Anmeldt av Ottar Ness, Høgskolen i Buskerud og Familievernkontoret i Sør-Trøndelag.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 3, 2011, side